

This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.
The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website

<https://kksu.co.in/>

Digitization was executed by NMM

<https://www.namami.gov.in/>

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedi
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
<https://egangotri.wordpress.com/>

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक

हस्तलिखित संग्रह

दाखल क्र. m-2479 विषय ज्योतिष

नाव वेदांग ज्योतिष

लेखक / लिपीकार _____

पृष्ठ 03 काळ _____ पूर्ण / अपूर्ण

m-2479

॥अथज्योतिषप्रारंभः॥

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ ॐम् ॥ पंचसंवत्सरमयं युजाध्यक्ष्यं प्रजापतिं ॥ दिनत्रयं न
 मासांगं प्रणम्य शिरसाशुचिः ॥ प्रणम्य शिरसा कालमभिवाध सरस्वतीं ॥ कालज्ञा
 नं प्रवक्ष्यामि लगथस्य महात्मनः ॥ ज्योतिषामयनं कत्तनं प्रवक्ष्याम्यनुपूर्वशः ॥ विप्रा
 णां संमतं लोके यज्ञकालार्थं सिद्धये ॥ निरेकं द्वादशाब्दं द्विगुणं गतं संज्ञिकं ॥ ष
 ष्ठाष्ट्याष्ट्यायुतं द्वाभ्यां पर्वणाराशिरुच्यते ॥ स्वराकमेके सोमाकैर्यदा साकं सवासवौ ॥
 स्यात्तदादि युगं माघस्तपः शुक्लो दिनं त्यजः ॥ १ ॥ प्रपद्ये ते अविष्टादौ सूर्याचांद्रमसा
 बुद्धिं ॥ सापादौ दक्षिणार्कसु माघः श्रावणयोः सदा ॥ धर्मदृष्टिद्वयं प्ररुः क्षपाहा
 स उदग्गतौ ॥ दक्षिणेनो विपर्यस्तौ षण्मुहूर्त्ययनेन तु ॥ द्विगुणं सप्तमं चाहुरयनाद्यं
 त्रयोदश ॥ चतुर्थं द्वादशमं चैव द्विगुणं माघं बहुलैष्यते ॥ वसुस्त्वष्टाभगोजश्वमित्रः स

राम
 १

पश्चिमेनोजलं ॥ धाताकश्चायनाथाश्चार्द्धपंचनभस्त्वतुः ॥ भांशास्युरष्टकाः ॥ का
 र्याः पक्षाद्वादशचोद्रताः ॥ एकादशगुणस्योनः शुक्लेर्द्धचैंदवायदि ॥ २ ॥ कार्याभां
 शाष्टकाख्यनेकलाएकाभविंशतिः ॥ उन्नख्यनेद्विसप्ततीरुह्येदूनसंमिताः ॥ अत्र
 हंशीभशेषोदिवसांशभागश्चतुर्दशस्याप्युपनीतमिन्नं ॥ भार्द्धधिकेचाधिगतेप
 रंशोद्वावृत्तमेकनवकेरवेद्यं ॥ पक्षात्पंचदशात्र्योर्ध्वतद्भुक्तमिति निर्दिशेत् ॥ नवभि
 स्तूद्रतांशस्यादूनांशव्यधिकेनतु ॥ जोद्राघः रवेश्वेहीरोषाचिन्मूषसघः सोमाधानः ॥
 रंमृधाश्वाओजस्त्रिष्वोहयेष्टादत्यक्षातिंगैः ॥ जावाद्यंशैः समं विद्यात्पूर्वार्द्धे पार्व
 स्तूत्तरे ॥ भादानांशाचतुर्दशीकाष्ठानां देविना कलाः ॥ ३ ॥ कलादशचविंशास्याद्विमु
 हूर्तस्तुनाडिके ॥ द्वित्रिंशस्तत्कलाभानुषट्शतीत्यधिकं भवेत् ॥ नाडिकेद्विमुहूर्तस्तुपं

प्यः (५)

वे. ज्यो.

२

चाशत्पलमाषकं॥ माषकालुंभकोद्रोणः कूटपैर्वर्द्धतेत्रिभिः॥ ससप्तकुंभयुक्स्थो
नः सूर्याद्योनित्रयोदश॥ नवमानिचपंचान्हेः काष्ठाः पंचाक्षरास्मृताः॥ शविष्ठाभ्यां
गुणाभ्यस्तान्प्राग्विलम्बान्विनिर्द्देशोत्॥ सूर्यान्मासानृषलभ्यस्तान्विधाचांद्रम
सानृतून्॥ अतीतपर्वभागेषुशोधयेद्दिगुणांतिथिं॥ तेषुमंडलभागेषुतिथिनि
ष्ठांगनोरविः॥ ४॥ याः पर्वभादानकलास्तासुसप्तगुणांतिथिं॥ प्रक्षिपेत्कलासमू
हस्तुविधादादानकीः कलाः॥ यदुत्तरस्यायनतोयनं स्याच्छेषं तु यद्दक्षिणतोयनस्य
॥ तदेवषष्ट्याद्दिगुलंदिभक्तं सद्वादशं स्याद्दिवसप्रमाणं॥ तदर्थं दिनभागानां सदाप
र्वलिपर्वलि॥ ऋतुशेषं तु तद्दिधात्संख्यायसहपर्वणं॥ इत्युपायसमुद्देशोभूयोप्ये
नंप्रकल्पयेत्॥ ज्ञेयराशिगताभ्यस्तान्विभजेज्ज्ञानराशिषु॥ अग्निः प्रजापतिः सो

राम्

२

मोरुद्रोदितिर्बृहस्पतिः॥ सपश्चिपितरश्चैव भगश्चैवार्थमापि च॥ ५॥ सविता त्व
शथवायुश्चेंद्राग्नी मित्र एव च॥ इन्द्रो निरृतिरापो वे विश्वदेवास्तथैव च॥ विष्णुर्व
सवो वरुणो ज एकपातथैव च॥ अहिर्बुध्न्यस्तथा पूषाश्चिनो यम एव च॥ नक्षत्र
देवता एता एताभिर्यज्ञकर्मणि॥ यजमानस्य शास्त्रेन मि नक्षत्रजं स्मृतं॥ इत्ये
तन्मासवर्षाणां मुहूर्तौ दयपर्वणौ॥ दिनर्तयनमासांगं व्याख्यातं लगधो ब्रवीत्॥ सो
मसूर्यश्चिचरितो लोकान् लोके च संमितं॥ सोमसूर्यश्चिचरितो विद्वान्वेदविदश्नुते॥
६॥ विषुवंतदुगं द्वाभ्यां रूपहीनं तु षडुगं॥ यल्लब्धं तानि पर्वणि तथोर्ध्वं सातिथि
र्भवेत्॥ माघशुक्लप्रवृत्तस्तु पौषकृष्णसेमापिनः॥ युगस्य पंचवर्षाणि कालज्ञानं प्रच
क्षते॥ तृतीया भवमी चैव पौर्णमासी च यो दशी॥ षष्ठी च विषुवां प्रोक्तो द्वादश्यां च समं

ज्यो०

३

भवेत्॥ चतुर्दशीमुपवसथस्तथाभवेद्यथोदितोदिनमुपेतिचंद्रमाः॥ माघशुक्ला
न्हिकोयुंतेत्राविष्टायांचवार्षिकी॥ यथाशिरवामयूराणां नागानां मलयोयथा॥ त
द्वेदांगशास्त्राणां ज्योतिषं मूर्द्धनि स्थितं॥ वेदाहियज्ञार्थमभिप्रवृत्ताः कालाचुष्ट
र्वाविहिताश्वयज्ञाः॥ तस्मादिकं कालविधानशास्त्रं योज्योतिषं वेदसवेदयज्ञान्यो
ज्योतिषं वेदसवेदयज्ञानिति॥ ७॥ पंचसंवत्सरं प्रपद्येते कार्याः कलादशचयाः पर्व
सविताविषुवंसप्त॥ ॥ इति वेदांगज्योतिषं समाप्तं॥ ॥ श्रीरक्तशुभंभवतु

राम

३

[OrderDescription]
,CREATED=03.07.20 14:33
,TRANSFERRED=2020/07/03 at 14:36:44
,PAGES=8
,TYPE=STD
,NAME=S0003271
,Book Name=M-2479-VEDANG JYOTISH
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF

FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,